ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 89 (7530) СЕРАДА 15 ВЕРАСНЯ 1943 г.

Чырвоная Армія ідзе наперад. Вораг адкатваецца на захад.

На палях Чарнігаўшчыны і Днепрапятроўшчыны, на Рослаўльскім напрамку, ля сцен Бранска развіваецца паспяховае наступленне Чырвонай Арміі.

Зара вызвалення займаецца над Беларуссю. Сталінскія воіны спяшаюцца наперад, каб вырваць з фашысцкіх кіпцюроў нашых родных братоў і сёстраў.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Генералу арміі МАЛІНОЎСКАМУ
Генерал-палкоўніку ТАЛБУХІНУ

Войскі Паўднёва-Заходняга фронта, прадаўжаючы паспяховае наступленне, сёння 10 верасня авалодалі горадам БАРВЕНКАВА, горадам і важнейшым чыгуначным вузлом ЧАПЛІНА. Сёння-ж войскі Паўднёвага фронта імклівым ударам авалодалі важнейшым вузлом чыгунак у Прыазоўі—горадам ВАЛНАВАХА і, наступаючы ўздоўж узбярэжжа Азоўскага мора, вызвалілі ад нямецкіх захопнікаў буйны цэнтр металургічнай прамысловасці поўдня—горад і порт МАРЫУПАЛЬ.

Гэты новы поспех дасягнуты нашымі войскамі на поўдні ў выніку смелага манеўра конных і механізаваных злучэнняў, якія прарваліся ў тыл нямецкіх войск.

У баях за гарады МАРЫУПАЛЬ, БАРВЕНКАВА, ВАЛНАВАХА і ЧАПЛІНА вызначыліся данскія казакі кавалерысты генерал-маёра СЕЛІВАНАВА, танкісты генерал-лейтэнанта танкавых войск ПУШКІНА і генерал-лейтэнанта РУСІЯНАВА, войскі генерал-лейтэнанта ЧУЙКОВА, генерал-лейтэнанта ЛЕЛЮШЭНКА, генерал-лейтэнанта ХАМЕНКА, лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі СУДЗЕЦ, генерал-лейтэнанта авіяцыі ХРУКІНА, генерал-маёра авіяцыі ТУПІКАВА, маракі контр-адмірала ГАРШКОВА, якія высадзілі дэсант на захад ад Марыупаля.

Асабліва вызначыліся:

11 Гвардзейская Данская кавалерыйская дывізія палкоўніка СЛАНАВА, 130 Таганрогская стралковая дывізія палкоўніка СЫЧОВА, 221 стралковая дывізія палкоўніка БЛАЖЭВІЧ, 3 Гвардзейская стралковая дывізія генерал-маёра ЦАЛІКАВА, 39 Гвардзейская стралковая дывізія палкоўніка ЛЕШЧЫНІНА, 9 Гвардзейская знішчальная авіяцыйная дывізія палкоўніка ДЗУСАВА, 5 Гвардзейская механізаваная брыгада палкоўніка САФРОНАВА, 6 Гвардзейская механізаваная брыгада палкоўніка АРЦЁМЕНКА, 12 мота-стралковая брыгада падпалкоўніка ЖАРАВА, 3 танкавая брыгада падпалкоўніка ДЗЕВЯТКА, 39 танкавая брыгада падпалкоўніка БЕСПАЛАВА, 31 Гвардзейская асобная танкавая брыгада генерал-маёра танкавых войск БУРДАВА, 65 танкавая брыгада палкоўніка ШЭЎЧЭНКА, 1890 асобны самаходны лёгкі артылерыйскі полк падпалкоўніка ГУРЫНА, 517 асобны танкавы батальён капітана НЕСЦЕРАВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнням і часцям, якія вызначыліся ў баях за вызваленне гарадоў МАРЫУПАЛЬ, ВАЛНАВАХА, ЧАПЛІНА, БАРВЕНКАВА, прысвоіць назвы:

«МАРЫУПАЛЬСКІХ»

221-й стралковай дывізіі,

9-й Гвардзейскай знішчальнай авіяцыйнай дывізіі.

«ВАЛНАВАХСКІХ»

11-й Гвардзейскай Данской кавалерыйскай дывізіі,

3-й Гвардзейскай стралковай дывізіі,

5-й Гвардзейскай механізаванай брыгадзе,

6-й Гвардзейскай механізаванай брыгадзе,

12-й мота-стралковай брыгадзе,

65-й танкавай брыгадзе.

«ЧАПЛІНСКІХ»

3-й танкавай брыгадзе,

39-й танкавай брыгадзе.

«БАРВЕНКАЎСКІХ»

39-й Гвардзейскай стралковай дывізіі,

31-й Гвардзейскай асобнай танкавай брыгадзе,

1890-му асобнаму самаходнаму лёгкаму артылерыйскаму палку,

517-му асобнаму танкаваму батальёну.

Надалей гэтыя злучэнні і часці называць:

221-я Марыупальская [illegible] дывізія,

9-я Гвардзейская Марыупальская знішчальная авіяцыйная дывізія,

11-я Гвардзейская Валнавахская Данская кавалерыйская дывізія,

3-я Гвардзейская Валнавахская стралковая дывізія,

5-я Гвардзейская Валнавахская механізаваная брыгада,

6-я Гвардзейская Валнавахская механізаваная брыгада,

12-я Валнавахская мота-стралковая брыгада,

65-я Валнавахская танкавая брыгада,

3-я Чаплінская танкавая брыгада,

39-я Чаплінская танкавая брыгада,

39-я Гвардзейская Барвенкаўская стралковая дывізія,

31-я Гвардзейская Барвенкаўская асобная танкавая брыгада,

1890-ы Барвенкаўскі асобны самаходны лёгкі артылерыйскі полк,

517-ы Барвенкаўскі асобны танкавы батальён.

130-ю Таганрогскую стралковую дывізію, якая другі раз вызначылася ў баях з нямецкімі захопнікамі, прадставіць да ўзнагароджання ордэнам ЧЫРВОНАГА СЦЯГУ.

Сёння 10 верасня ў 20 гадзін сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе нашым доблесным войскам, вызваліўшым гарады МАРЫУПАЛЬ, ВАЛНАВАХА, ЧАПЛІНА і БАРВЕНКАВА, — дванаццаццю артылерыйскімі залпамі са ста дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБВЯШЧАЮ ПАДЗЯКУ ўсім кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за МАРЫУПАЛЬ, ВАЛНАВАХА, ЧАПЛІНА і БАРВЕНКАВА.

Вечная слава героям, паўшым у барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы

Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

10 верасня 1943 года.

ЗАГАД

Народнага Камісара Абароны

8 верасня 1943 г. № 269 г. Масква

23 лютага 1943 года гвардыі радавы 254 гвардзейскага стралковага палка 56 гвардзейскай стралковай дывізіі Аляксандр Мацвеевіч **Матросаў**, у рашаючую мінуту боя з нямецка-фашысцкімі захопнікамі за вёс. **Чарнушкі**, праравушыся да варожага ДЗОТ'а, закрыў сваім целам амбразуру, ахвяраваў сабою і тым забяспечыў поспех наступаючага падраздзялення.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 19 чэрвеня 1943 г. гвардыі радавому тав. **Матросаву** пасмяротна прысвоена званне Героя Совецкага Саюза.

Вялікі подвіг таварыша **Матросава** павінен служыць прыкладам воінскай доблесці і гераізма для ўсіх воінаў Чырвонай Арміі.

Для ўвекавечання памяці Героя Совецкага Саюза гвардыі радавога Аляксандра Мацвеевіча **Матросава загадваю:**

1. 254 гвардзейскаму стралковаму палку 56 гвардзейскай стралковай дывізіі прысвоіць назву:

«254 гвардзейскі стралковы полк імені Аляксандра **Матросава**».

2. [illegible] Аляксандра Мацвеевіча **Матросава** залічыць навечна ў спісы 1-й роты 254 гвардзейскага палка імені Аляксандра **Матросава**.

Народны Камісар Абароны

Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

75 варожых паяздоў— пад адкос

Партызанскія атрады Беларусі за апошнія пяць дзён нанеслі рад сур'ёзных удараў па шляхах зносін праціўніка. Партызаны пусцілі пад адкос 75 нямецкіх чыгуначных эшалонаў. Большасць эшалонаў накіроўвалася на фронт з двайной цягай.

У выніку крушэнняў разбіта ці пашкоджана да сотні паравозаў і звыш 1.000 вагонаў і платформаў.

За гэты-ж час совецкія патрыёты знішчылі 160 аўтамашын, спалілі 4 вялікія склады, узарвалі адзін чыгуначны і 38 шасейных мастоў.

На Рослаўльскім напрамку

Прасоўванню нашых войск на Рослаўльскім напрамку папярэднічалі жорсткія контратакі варожай пяхоты і танкаў. Пацярпеўшы паражэнне і панёсшы вялікія страты ў жывой сіле і тэхніцы ў баях за Ельню, немцы кінулі на гэты ўчастак значныя рэзервы. Аднак затрымаць тут наша наступленне ім не ўдалося.

Нягледзячы на тое, што нямецкія контратакі следвалі адна за другой, нашы падраздзяленні ўпарта прасоўваліся наперад і з кожным днём паляпшалі свае пазіцыі.

Баі перамяшчаліся на паўднёвы захад, у напрамку Рослаўля. Знясіліўшы і абяскровіўшы праціўніка, нашы часці нанеслі немцам чарговы ўдар. У першы-ж дзень нашы войскі, перамогшы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 6 да 8 кілометраў і занялі звыш 60 насялёных пунктаў.

Баі перанесліся ў лясістую мясцовасць з шматлікімі воднымі перашкодамі. Нягледзячы на складанасць прыродных умоў, нашы часці цясняць праціўніка. За 13 верасня яны прасунуліся наперад на 4—6 кілометраў. Ад нямецкіх захопнікаў вызвалена звыш 40 насялёных пунктаў.

Прасоўванне нашых часцей прадаўжаецца.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. 13 верасня.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўныя зводкі за 10, 11, 12 і 13 верасня

На працягу 10 верасня нашы войскі вялі паспяховае наступленне на ПАЎЛАГРАДСКІМ напрамку і, прасунуўшыся наперад ад 20 да 40 кіламетраў, авалодалі горадам БАРВЕНКАВА, горадам і чыгуначным вузлом ЧАПЛІНА, раённым цэнтрам Харкаўскай абласці ПЯТРОЎСКАЯ, раённымі цэнтрамі Днепрапятроўскай абласці ПЕТРАПАЎЛАЎКА і МЕЖАВАЯ, а таксама занялі звыш 140 іншых насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ВЕРХНІ БІШКІН, ШЭБЕЛІНКА, ЧЭПЕЛЬ, ПРАТАПОПАЎКА, ВЯЛІКАЯ КАМЫШЭВАХА, ЗАПАРАМАР'ЕЎКА, АНДРЭЕЎКА, СЦЯПАНАЎКА, СЛАВЯНКА, ВАЗНЕСЕНКА, ПРЭАБРАЖЭНКА, ТРОІЦКАЕ, НІКАЛАЕЎКА, ФЁДАРАЎКА, ПАДГАРОДНЯЕ, НОВА-ПАЎЛАЎКА і чыгуначныя станцыі БРАГІНАЎКА, ФУРСАВА, КІРПІЧОВА, ДЗЕМУРЫНА, ПРАСЯНАЯ.

У раёне на захад і на паўднёвы захад ад СТАЛІНА (ДАНБАС) нашы войскі, прадаўжаючы паспяхова развіваць наступленне, прасунуліся наперад ад 10 да 20 кіламетраў і занялі горад і чыгуначны вузел ВАЛНАВАХА, горад КРАСНАГОРАЎКА, раённы цэнтр МАР'ІНКА, вялікія насялёныя пункты АЛЯКСАНДРАЎКА, АЛЕКСАНДРЫНКА, НОВА-ТРОІЦКАЕ, НІКАЛАЕЎКА, БУГАС, ПЛАТОНАЎКА, ДЗМІТРЫЕЎКА і чыгуначныя станцыі ЕЛЕНАЎСКІ КАР'ЕР, СТАРА-МІХАЙЛАЎКА.

Нашы войскі, якія наступаюць уздоўж узбярэжжа Азоўскага мора, зламалі ўпорнае супраціўленне праціўніка і авалодалі горадам і портам МАРЫУПАЛЬ.

На поўнач ад БРАНСКА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 5 да 10 кіламетраў і занялі больш 80 насялёных пунктаў, у тым ліку: НЕМЕРЫЧЫ, ГУЛІЧЫ, МАНІНА, УСОХІ, САВІНА, ВЕРБЕЖЫЧЫ, СУКРЭМЛЬ, КУЯВА, СУР, УКЛЕМЛЬ.

На поўдзень ад БРАНСКА нашы войскі фарсіравалі раку Дзесну, занялі на заходнім беразе Дзесны насялёныя пункты КАМЕНЬ, КРЫМСКІ БУГОР, РОЗАЎКА і вядуць бой за горад НОЎГАРАД-СЕВЕРСКІ.

На ПРЫЛУКСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 15 кіламетраў, занялі звыш 80 насялёных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Сумскай абласці ЛІПАВАЯ ДАЛІНА.

У раёне на паўднёвы захад ад ХАРКАВА нашы войскі вялі наступальныя баі, у ходзе якіх палепшылі свае пазіцыі.

На СМАЛЕНСКІМ напрамку нашы войскі [illegible] пазіцыі.

На працягу 9 верасня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 76 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 24 самалёты праціўніка.

* * *

На працягу 11 верасня на ПАЎЛАГРАДСКІМ напрамку нашы войскі, прадаўжаючы развіваць наступленне, прасунуліся наперад ад 10 да 12 кіламетраў і занялі звыш 70 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты МІХАЙЛАЎКА, КІСЯЛІ, ГУСАРАЎКА, АСЕЕЎКА, ШЭВЕЛЕЎКА, ВАЛВЕНКАВА, ЛАЗАВЕНЬКА.

На захад і на паўднёвы захад ад горада СТАЛІНА (Данбас) нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 10 да 15 кіламетраў, занялі звыш 40 насялёных пунктаў, у тым ліку УСПЕНАЎКА, ЕЛІЗАВЕТАЎКА, ЕКАЦЯРЫНАЎКА, КАНСТАНЦІНАЎКА, НОВА-МІХАЙЛАЎКА, ВАЛЕРАНАЎКА, ІВАНАЎКА, ОКЦЯБРСКАЕ, КРАСНОЎКА, ЧЭРЛАКЛЫ і чыгуначныя станцыі ВЯЛІКА-АНАДОЛЬ, КАЛЬЧЫК.

На НЕЖЫНСКІМ напрамку нашы войскі на асобных участках прасунуліся наперад ад 6 да 10 кіламетраў і занялі звыш 20 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты СТРЭЛЬНІКІ, ВЯЛІКАЯ ЗАГАРАЎКА, КАРАБУТАВА, ЮР'ЕЎКА, ПІКАРЫ і чыгуначную станцыю ПЛІСКІ.

На поўнач ад БРАНСКА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 5 да 10 кіламетраў і занялі звыш 60 насялёных пунктаў, у тым ліку СТАРАЕ і НОВАЕ ХОТМІРАВА, МАТРОНАЎКА, ІВАНАВІЧЫ, БЫТОШ, БАЛЬШАЯ і МАЛАЯ ЖУКАЎКА, РАМАНАЎКА, КАРОБІНА.

На поўдзень ад БРАНСКА нашы войскі занялі некалькі насялёных пунктаў і сярод іх: ФРАЛОЎКА, ГАЎРЫЛКАВА, ПРАЛЫСАВА, СЫЦЕНКІ.

На паўднёвы захад ад ХАРКАВА нашы войскі прасунуліся наперад ад 5 да 8 кіламетраў і занялі некалькі насялёных пунктаў.

На СМАЛЕНСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі весці баі па палепшанню займаемых пазіцый.

На працягу 10 верасня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 46 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 49 самалётаў праціўніка.

* * *

На працягу 12 верасня на захад і на паўднёвы захад ад горада СТАЛІНА (Данбас) нашы войскі прадаўжалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 30 кіламетраў, занялі звыш 50 насялёных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Сталінскай абласці СТАРЫ КЕРМЕНЧЫК і вялікія насялёныя пункты АЛЯКСЕЕЎКА, БАГАТЫР, НОВА-УКРАІНКА, ПАЎЛАЎКА, ЕЎГЕНАЎКА, НОВА-ПЕТРЫКАЎКА, НОВА-КАРАКУБА, МАЛАЯ ЯНІСАЛЬ.

На ПРЫЛУКСКІМ напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся на асобных участках наперад ад 8 да 20 кіламетраў і занялі звыш 70 насялёных пунктаў, у тым ліку горад ГАДЗЯЧ і вялікія насялёныя пункты ЮШЧЭНКОЎКА, АНДРЭЕЎКА, ГЕРАСІМАЎКА, СТАРЫ, ПАГАРШЧЫНА, РАЗБІШЭЎКА, КРАСНА-ЗНАМЕНКА, СЕРЭДНЯКІ, ПЕТРЫЎКА, МАЛАЯ БУДЗІШЧА.

На НЕЖЫНСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 12 кіламетраў, занялі звыш 20 насялёных пунктаў і сярод іх вялікія насялёныя пункты БЕРАСТАВЕЦ, ПРОХАРЫ, СІВАЛОЖ, ХАРОШАЕ ОЗЕРА, ІВАНГОРАД, ХВАСТОЎЦЫ, ГРЫГОРАЎКА, КУРЭНЬ.

На РОСЛАЎЛЬСКІМ напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 6 да 8 кіламетраў і занялі звыш 60 насялёных пунктаў, у тым ліку БЯРОЗАЎКА, САДУЛІНА, ЛАГАЧОВА, ВЕДЗЕРНІКІ, ВЕЦІТНАЕ, ПАКРОЎСКАЕ, ЗАБАЛАЎКА, КАЖАНЫ, ЛАЗІНКІ.

На БРАНСКІМ напрамку нашы войскі вялі наступленне і, прасунуўшыся на асобных участках ад 4 да 6 кіламетраў, занялі звыш 40 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ОЛЬШАНІЦА, ПУПКОВА, БЕРЭЗІНА, ПАСТУШША, МАЛАЕ ПОЛПІНА і чыгуначныя станцыі ВЕРАШЧЭЕЎКА, СЦЕКЛЯНАЯ РАДЗІЦА, БЕЛЫЯ БЕРАГІ (20 кіламетраў на ўсход ад Бранска).

На паўднёвы захад ад ХАРКАВА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад на 3—4 кіламетры і занялі некалькі насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ЛЕВАНДАЛАЎКА, КОСЦЕЎ, ЛІТВІНАЎКА.

На астатніх участках фронта нашы войскі вялі баявую разведку і артылерыйска-мінамётную перастрэлку з праціўнікам.

На працягу 11 верасня нашы [illegible] нямецкія танкі. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 28 самалётаў праціўніка.

* * *

На працягу 13 верасня на захад ад горада СТАЛІНА (Данбас) нашы войскі прадаўжалі развіваць наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 6 да 15 кіламетраў, занялі звыш 90 насялёных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Сталінскай абласці БАЛЬШАЯ ЯНІСОЛЬ і вялікія насялёныя пункты КАМАР, ВРЭМ'ЕЎКА, НОВА-ДАРАЎКА, САНЖАРАЎСКІ, ВАРАШЫЛАЎКА, ЗАЧАЦЬЕЎКА.

На НЕЖЫНСКІМ напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прадаўжалі паспяховае наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 17 кіламетраў, занялі звыш 40 насялёных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Чарнігаўскай абласці КАМАРОЎКА, вялікія насялёныя пункты ВЯЛОВІЦА, СЦЯПАНАЎКА, БРЫТАНЫ, ЕЎЛАШОЎКА, БУРКАЎКА, ПЕЧЫ, МАЛЫ САМБУР, ВЯЛІКІ САМБУР, ТІНІЦА, ГОЛЕНКІ, ГАЙВОРАН, ДЗЕПТАЎКА, КАШАРЫ, ГАЛКА і чыгуначныя станцыі КРУТЫ, ВАРВАРАЎСКІ.

На ПРЫЛУКСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі развіваць наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 12 кіламетраў, занялі звыш 140 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ХМЕЛЕЎ, КАРОЎНІЦЫ, ГЕРАСІМАЎКА, БОБРЫК, РУЧКІ, КРУЦЬКІ, ХАРКАЎЦЫ і чыгуначныя станцыі АНДРЭЯШАЎКА, ЮСКАЎЦЫ.

На РОСЛАЎЛЬСКІМ напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прасунуліся наперад ад 4 да 6 кіламетраў і занялі звыш 40 насялёных пунктаў.

На БРАНСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі паспяховае наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10 да 15 кіламетраў, занялі звыш 30 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ІВОТ, ЦЭМЕНТНЫ, КРЫЛОЎКА, САМАРА-РАДЗІЦА, БАЛЬШОЕ ПОЛПІНА, а таксама чыгуначныя станцыі БЕЛА-БЯРЭЖСКАЯ, СНЕЖАЦЬСКАЯ, СВЕНЬ і чыгуначныя вузлы БРАНСК-І і БРАНСК-ІІ (на ўсходнім беразе ракі Дзесна). Такім чынам, нашы войскі ўшчыльную падыйшлі да горада Бранска.

На працягу 12 верасня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 14 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 18 самалётаў праціўніка.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

МІНАМЁТЧЫК АРЦЕЕЎ

Бой ішоў за высотку. Авалодаць ёю азначала заняць пануючае становішча ў данай мясцовасці. З высоткі адкрывалася магчымасць кантраліраваць шасэйную дарогу, абстрэльваць супроцьлеглы бераг невялікай рэчкі. Немцы ўпарта змагаліся за высотку, не жадаючы выпускаць на гэтым участку ініцыятывы з сваіх рук.

Бой працягваўся ўжо больш двух дзён. Пяхота пры дапамозе артылерыі пацясніла немцаў, абыйшла высотку з бакоў. Але далейшаму прасоўванню пяхоты перашкаджалі агнявыя кропкі праціўніка. Кулямёты, ведучы шквальны агонь, прыціскалі баявыя парадкі пяхоты да зямлі, не давалі байцам падняць галавы.

Сержанту Арцееву быў дан загад падавіць мінамётамі агнявыя кропкі праціўніка. Гэта была нялёгкая задача. Ва ўмовах, калі праціўніку быў відзен кожны рух нашых байцоў, цяжка было перасунуць мінамёты на больш выгадныя рубяжы для вядзення дзейснага і чоткага агню па кулямётных разліках немцаў. Але сержант Арцееў не разгубіўся. Хутка арыентыраваўшыся на мясцовасці і выбраўшы выгадныя для мінамётаў пазіцыі, ён на працягу некалькіх мінут устанавіў іх на новых пазіцыях.

Праз кароткі час мінамёты пачалі абстрэл варожых кропак. Міну за мінай пасылалі разлікі Арцеева на галавы ворага. Хутка замоўк адзін кулямёт, за ім другі. Трапнымі пападаннямі быў падаўлены ўслед за імі і трэці. Агонь кулямётаў не толькі быў падаўлен, але знішчаны былі і баявыя разлікі гэтых агнявых кропак.

Як толькі замоўклі кулямёты, пяхота рушыла ў рашаючую атаку і праз кароткі час высотка была ўзята.

Гэта толькі адзін з баявых эпізодаў баявой дзейнасці старшага сержанта беларуса Арцеева. Агнём сваіх мінамётаў ён не раз у рашаючыя мінуты бою аказваў неацанімую падтрымку пяхоце. За храбрасць і баявыя поспехі Арцееў узнагароджан медалямі «За баявыя заслугі», «За адвагу» і прадстаўлен да новай урадавай узнагароды.

Бясстрашшам і адвагай у баю сержант Арцееў паказвае прыклад усім байцам свайго падраздзялення.

КРАЦЭР А. А.,
старшына, узнагароджаны медаллю «За баявыя заслугі».

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

Подвіг калгасніка Нікалая Гурэнава

Совінформбюро паведаміла аб слаўным подвігу калгасніка Нікалая Гурэнава. Вось падрабязнасці боя, у якім удзельнічаў совецкі патрыёт.

На ўскраіне аднаго насялёнага пункта нашых байцоў сустрэў агонь нямецкага кулямёта. Падраздзяленне залягло. У гэты мо- [illegible] ся ў пограбе, у якім ён хаваўся ад гітлераўцаў. Выглянуўшы на вуліцу, калгаснік пачуў на сваім гародзе трэск кулямёта. Гэта немцы, якія заселі ў кукурузе, стралялі па нашых ланцугах. Гурэнаў узброіўся жалезным прутам, падкраўся да нямецкага кулямётчыка і адным ударам забіў яго.

У суседнім яры Нікалай Нікіціч прыкмеціў скапленне нямецкіх аўтаматчыкаў, некалькі гармат і аўтамашын. Не марудзячы ні секунды, ён прабраўся да нашага падраздзялення, паведаміў байцам аб тым, што бачыў, і павёў іх за сабой.

Абышоўшы яр, чырвонаармейцы знянацку ўдарылі па непрыяцелю і знішчылі нямецкіх аўтаматчыкаў. Асабіста Гурэнаў у рукапашнай схватцы знішчыў 5 гітлераўцаў. Нашы байцы захапілі ў немцаў 3 самаходныя гарматы, 5 кулямётаў і 6 аўтамашын.

РАСЦЕ БАЯВАЯ МАГУТНАСЦЬ ПАРТЫЗАН

У жнівеньскую ноч партызаны атрадаў, якія дзейнічаюць у адным з раёнаў Мінскай абласці, зрабілі дзерзкі налёт на варожы гарнізон, размешчаны ў вялікім насялёным пункце. Дзейнічаючы смела, рашуча і па добра прадуманаму плану, партызаны знішчылі дзесяткі фашысцкіх дзотаў, адзін склад з гаручым, склады з боепрыпасамі, запаснымі часткамі да аўтамашын, з маёмасцю, 6 складаў з харчаваннем, 6 аўтамашын, гараж, маслазавод, скурзавод і электрастанцыю.

Апрача таго партызаны разграмілі раённую ўправу, паліцэйскую ўправу, турму, банк.

У шасцічасовым баю знішчана каля 200 нямецкіх салдат, афіцэраў і паліцэйскіх.

Партызанамі захоплены трафеі: 4 кулямёты, 27 вінтовак і 60 галоў буйнай рагатай жывёлы, якая была перадана насельніцтву.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Да вайны М. Е. Яначкін быў калгаснікам сельгасарцелі «Пролетарская перамога», Гомельскай абласці. Цяпер ён ефрэйтар-кулямётчык Н-скага стралковага палка, за баявыя справы двойчы ўзнагароджан урадам. НА ЗДЫМКУ: М. Е. Яначкін (злева) і яго баявы таварыш П. В. Князеў на агнявой пазіцыі.

БЯЗЛІТАСНА ЗНІШЧАЦЬ НЯМЕЦКІХ КАТАЎ!

ЛЮТУЮЦЬ НЯМЕЦКІЯ ДУШАГУБЫ

Яшчэ ў пачатку зімы 1942—1943 года нямецкае камандаванне сфарміравала 12-тысячны карны атрад для расправы з непакорным насельніцтвам Случчыны. Свае «баявыя» дзеянні гэты атрад пачаў у вёсцы Гондарава.

24 лютага на вуліцы стаялі сагнаныя немцамі сяляне. Афіцэр падыйшоў да шарэнгі і раздзяліў яе на тры групы. У першую ён адабраў усіх працаздольных мужчын, у другую—дзяўчат і жанчын сярэдніх год, у трэцюю—старыкоў, жанчын з груднымі дзецьмі, падлеткаў і дзяцей. Дзве першыя групы пад узмоцненым канвоем былі накіраваны ў Слуцк для адпраўкі на катаржныя работы ў Германію. Трэцюю-ж групу—старых, жанчын і дзяцей—зачынілі ў пуню.

Затым нямецкія бандыты аграбілі і падпалілі вёску. Да пуні, дзе сядзелі заняволеныя, падышоў афіцэр. Па яго загаду салдаты аблілі памяшканне бензінам і падпалілі. Так загінулі страшнай смерцю 34 жанчыны, 59 дзяцей і 19 старыкоў.

Амаль адначасова такую-ж расправу ўчынілі нямецкія душагубы ў вёсцы Левішча. Тут яны спалілі жывымі 148 дарослых і дзяцей.

Наступным аб'ектам расправы была вёска Старава. Тут нямецкія каты ўрываліся ў дамы, забівалі ўсіх знойдзеных мірных жыхароў, забіралі іх маёмасць. Перад уходам яны таксама падпалілі вёску. Некаторым усё-ж удалося выратавацца. Сярод іх—48-гадовая Варвара К. Яна расказвае:

— Да нас у хату прышлі двое немцаў. Адзін забіў майго мужа, другі выстраліў у мяне. Я ўпала. Затым бандыты накінуліся на маіх дачок: Валю—19 год і Марыю—15 год. Бандыты згвалцілі іх, а затым забілі. На крыкі ў хату прыбег мой 12-гадовы сын Іван. Яго таксама схапілі немцы і павесілі на дзвярах. Я страціла прытомнасць. Ачнулася я ў пограбе маёй сястры.

На наступны дзень запылалі вёскі Падстарава, Хорашава і іншыя. Тут немцы таксама чынілі крывавую расправу над мірнымі жыхарамі. За некалькі дзён у Стараўскім сельсовеце гітлераўцы знішчылі больш 900 чалавек ні ў чым нявінных совецкіх людзей.

Дванаццацітысячная банда нямецкіх забойцаў падалася ў Палікарпаўскі сельсовет Грэскага раёна. Тут гітлераўцы спалілі вёскі Палікарпаўка, Руднёўка, Адамава, Беразінец, Жылін Брод, Пераходы і Крушнікі. Больш 100 жыхароў вёскі Палікарпаўка былі спалены жывымі ў пажарным дэпо, 300 жанчын, дзяцей і старыкоў вёскі Адамава таксама спалены жывымі. Усяго-ж у Палікарпаўскім сельсовеце гітлераўскія каты спалілі і расстралялі 1.119 чалавек.

Адначасова пачаліся масавыя расстрэлы насельніцтва гарадоў і мястэчак. У Слуцку ў гэтыя дні было павешана на тэлеграфных слупах цэнтральнай вуліцы 39 чалавек. Іх трупы віселі тры дні. З гарадской турмы да вёскі Журава былі вывезены сотні людзей і расстраляны з кулямётаў. Праз некалькі дзён нямецкія ізвергі вывезлі з горада да сілосных ям (бліз вёскі Махарты) 2.856 чалавек яўрэйскага насельніцтва і ўсіх забілі.

Дарослых расстрэльвалі з кулямётаў, а дзяцей жывымі кідалі ў ямы. Калі ямы напоўніліся да краёў, аблілі трупы гаручым і падпалілі.

Праз слуцкую турму і канцлагеры прайшло больш 47.000 чалавек. З іх больш 14.000 замучаны голадам і расстраляны. Астатнія адпраўлены на катаргу ў Германію.

У мястэчку Урэчча Слуцкага раёна гітлераўскія бандыты закатавалі і расстралялі 2.150 мірных жыхароў. Сярод іх 700 дзяцей, 695 жанчын і 250 старыкоў.

У адказ на зверствы нямецка-фашысцкіх акупантаў працоўныя Беларусі масамі ідуць у партызанскія атрады. Яны са зброяй у руках помсцяць гітлераўскім душагубам за сваіх бацькоў і жонак, за сёстраў і дзяцей.

Вл. ФЁДАРАЎ,
партызан.

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

Партызанскі атрад тав. С. за 16 дзён падарваў 11 варожых аўтамашын з боепрыпасамі, знішчыў 177 нямецкіх салдат і афіцэраў.

ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

* * *

Група байцоў партызанскага атрада «За радзіму» падарвала чыгуначны мост, а падрыўнікі гэтага атрада пусцілі пад адкос варожы эшалон. Знішчаны паравоз і 37 вагонаў з ваеннымі грузамі.

Партызанскія атрады імені Калініна і імені Дзержынскага за тры дні баявых дзеянняў спалілі 5 мастоў на вузкакалейнай чыгунцы, сарваўшы такім чынам намер акупантаў вывезці ў Германію лесаматэрыялы.

ПІНСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

* * *

Пяць партызан атрада тав. З. пусцілі пад адкос два нямецкія воінскія эшалоны. Разбіты 2 паравозы, 13 платформаў з гарматамі, 8 платформаў з аўтамашынамі і 8 вагонаў з жывой сілай. Пад абломкамі вагонаў загінулі 120 нямецкіх салдат і афіцэраў.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

* * *

Народныя мсціўцы пад камандаваннем тав. З. за 15 дзён жніўня разграмілі два нямецка-паліцэйскія гарнізоны, знішчыўшы пры гэтым каля 100 гітлераўцаў, узарвалі два шасэйныя масты і 6 грузавых аўтамашын, пашкодзілі 5 кіламетраў тэлеграфна-тэлефоннай сувязі. Партызаны пусцілі пад адкос варожы эшалон. Пры крушэнні разбіты паравоз, 5 вагонаў з боепрыпасамі, 3 платформы з танкамі і 7 платформаў з рознай ваеннай маёмасцю.

МІНСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

РЫДЛЁЎКАЙ ЗАБІЎ ГАДА

Сямён Ф. сабраўся на сенажаць. Яшчэ на світанні ён накляпаў касу, пасадзіў яе на новае яловае кассё, павесіў на ручку торбачку з полуднем. Толькі было хацеў выйсці за вароты, як да хаты падкаціла нямецкая аўтамашына. З кабінкі выскачыў афіцэр, які, уставіўшы Сямёну ў грудзі аўтамат, загадаў яму лезці ў машыну.

«Прапаў!»—падумаў Сямён і пераваліўся праз борт машыны. Пад аховай вартавога там сядзеў яшчэ адзін селянін са звязанымі рукамі. Машына рушыла да нямецкага гарнізона. Сямён ведаў, што па дарозе ім прыдзецца праязджаць топкую грэблю. «Як толькі сціша машына ход, так і махну праз борт, што будзе, то будзе...»—разважаў ён.

Тым часам машына ўз'ехала на грэблю. Калёсы забуксавалі ў гразі, матор злосна выў, а потым зусім заглох. Афіцэр адразу-ж выскачыў з кабінкі і загадаў раскапваць гразь. Развязалі арыштаванага. Але рыдлёўка была адна. Афіцэр накіраваў салдата ў суседнюю вёску за другой рыдлёўкай, а Сямёну загадаў раскапваць гэтай.

Сямён паслухмяна капаўся ў гразі, а немец з пісталетам у руках стаяў крокаў за пяць каля яго.

— Пан, паглядзі, мо досыць?—запытаў Сямён.

Немец падышоў бліжэй і, прыгнуўшыся, пачаў глядзець пад машыну. Ён, відаць, быў нездаволены работай Сямёна і пачаў нешта мармытаць, але ў гэты міг звычайная рыдлёўка ў руках Сямёна стала грознай зброяй, і ён расчапіў ёю галаву немцу.

Арыштаваны кінуўся бегчы. А Сямён так-жа лоўка падхапіў афіцэрскі пісталет і ўжо стаяў каля збянтэжанага шофера. Прыстраліўшы шофера і фашыста, які хадзіў за рыдлёўкай і вярнуўся да машыны, Сямён з двума аўтаматамі і пісталетамі знік у хмызняках.

Вось ужо некалькі месяцаў, як Сямён знаходзіцца ў партызанскім атрадзе Владзіміра Т. Ён камандуе нашай групай. Са свайго трафейнага аўтамата Сямён знішчыў нямала немцаў, а яшчэ многа іх ляжа касцьмі ад трапных сямёнавых стрэлаў.

С.,
партызан.
МАГІЛЁЎСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

Разграмілі фашысцкі маёнтак

На тэрыторыі былога соўгаса «Стралічаў» (Хойніцкі раён) немцы арганізавалі маёнтак. Нарабаваная ў сялян жывёла зганялася сюды для адкорму. На палях пад прымусам працавалі сяляне навакольных вёсак. Гітлераўцы ўстанавілі тут парадкі горш за прыгонныя. Сялян паласавалі бізунамі, марылі голадам.

Партызаны атрада імені Чапаева вырашылі разграміць гэтае асінае гняздо. Ноччу маёнтак быў акружаны. Па сігналу народныя мсціўцы адкрылі агонь па гітлераўцах. Ратуючыся, фашысты разбегліся хто куды. Партызаны захапілі ў маёнтку 2.000 авец і 200 галоў буйнай рагатай жывёлы, якая потым была раздана сялянам.

Праз невялікі час гітлераўцы зноў вярнуліся сюды і пачалі аднаўляць гаспадарку. Яны паспешна абмалачвалі збожжа і рыхтавалі яго для адпраўкі ў Германію.

— Не есці немцам беларускага хлеба!—заявілі партызаны і зноў паўтарылі свой налёт на маёнтак. Знішчаны ўсе малатарні і забіты фашысцкі кат Шэляк, які ўласнаручна расстраляў у Хойніках 82 дзяўчат і юнакоў за адказ ехаць на катаргу ў Германію.

Партызаны захапілі ў маёнтку 1.700 пудоў збожжа, 150 пудоў мукі, 112 коней і 8 пар валоў. Сялянам было раздадзена многа хлеба і паўтары тысячы пудоў бульбы.

С. ШАРАМЕТ.
ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Бранскі напрамак. Гарматны разлік малодшага сержанта І. В. Сямёнава вядзе агонь па варожых пазіцыях.

МАЯ СЯМ'Я

У мяне было шасцёра дзяцей. Старшы сын Федзя нарадзіўся ў 1920 годзе. Совецкая ўлада дала мне магчымасць вырасціць, навучыць і выхаваць дзяцей.

Да вайны я жыў у калгасе. Толькі тут я адчуў шчасце жыцця. Федзя скончыў пяць класаў і працаваў трактарыстам, а потым яго прызвалі ў Чырвоную Армію ў танкавую часць. Скончыўшы 8 класаў, пайшоў працаваць Алёша. Меншыя дзеці таксама былі здатнымі да вучобы і вучыліся ў школах.

Калі на нашу краіну напалі немцы, скончылася наша прыгожае жыццё. Немцы захапілі Федзю ў палон, але ён не такі ў мяне. Федзя вырваўся з фашысцкіх лап і ў жніўні прышоў дадому. «Бацька!—звярнуўся ён да мяне,—не магу я спакойна глядзець, як немцы паляць нашы гарады і вёскі. Давай арганізоўваць партызанскі атрад. Зброя ў нас ёсць, а сіла таксама».

Я рады быў чуць такія словы. Сын хадзіў заклапочаны, усё аб нечым думаў. Я пазнаёміў Федзю з таварышам Г.—лейтэнантам Чырвонай Арміі, які таксама ўцёк з нямецкага палону і хаваўся ў нас. Ён таксама хацеў хутчэй арганізаваць партызанскі атрад. На сваім сямейным сходзе ў жніўні 1941 года мы абралі лейтэнанта камандзірам партызанскага атрада. Атрад Ваські (так мы назвалі яго) рос з дня на дзень і хутка пераваліў за 300 чалавек. У гэтым атрадзе знаходзіліся чатыры мае сыны. Федзя быў камісарам. Хутка атраду прышлося пакінуць вёску і пайсці ў лес. На развітанні сын мой Федзя сказаў, каб я заставаўся жыць у вёсцы, быць сувязным і партызанскім разведчыкам.

Праз нейкі час унадзіўся да мяне вечарамі хадзіць адзін прайдзісвет—Васіль Дашкоўскі. Прыдзе і пачынае ўсялякую чапуху гарадзіць. А я яму: «Смярдзючы ты выродак, совецкая ўлада была і будзе». Аднойчы мы з ім так пасварыліся, што я хацеў яму морду пабіць. Праз два дні я даведаўся, што Дашкоўскі быў агент гестапо. Гэты фашысцкі сабака данёс у Парычы карнаму атраду аб маіх дзецях. Не вытрымаў я. Ноччу ўзяў трохлінейку і па замеценай снегам вуліцы пайшоў да яго на кватэру. Размова мая была кароткая: прыстраліў яго, як сабаку.

На другі дзень сяджу сабе дома і пляту лапці. Зірнуў гэта я ў вакно і спалох мяне ўзяў. На вуліцы мітусіліся немцы. Уцякаць было позна. Падняў я ў хаце палавіцу і залез пад падлогу з жонкай і двума дзецьмі, а дзверы зачыніў на зашчэпку. Праз некалькі мінут чую—у дзверы стукаюць прыкладамі немцы. Пушчу, думаю, іх у хату, а там абставіны пакажуць, як дзейнічаць. Адчыніў дзверы, а фрыц у мяне пытае: «Дзе жыве Міхаіл Б.?» — гэта значыць я. «Вось там, на тым хутары»,—спакойна адказваю я яму і паказваю праз вакно на завеенную снегам у полі хатку, добра ведаючы, што там партызаны падрыхтавалі засаду.

— А партызанаў многа ў вас?—зноў пытае фрыц.

— Многа.

— Б'юць яны вас?

— Б'юць, ой, як б'юць...

На вуліцы застрачылі кулямёты. У адно імгненне фашыст выскачыў з хаты. У вёсцы завязаўся бой немцаў з партызанамі. Зноў схапіў я сваю трохлінейку ды на двор. Бачу—туляюцца па завуголлю немцы. «Не, гады, вуглы мае вас не выратуюць!»—разважаю пра сябе—і двума стрэламі ўлажыў двух фашыстаў. Так прайшоў наш першы бой з немцамі.

Потым мы звязаліся з партызанскім злучэннем Героя Совецкага Саюза і перайшлі пад яго камандаванне. Атрад Ваські вельмі вырас і яго прышлося падзяліць на два атрады. Камандзірам новага атрада прызначылі майго Федзю. Для яго гэта была невыказная радасць. Ён стаў сапраўдным партызанскім важаком.

24 мая 1942 года Федзя загінуў у баю з гітлераўцамі ў вёсцы Л. Ён знішчыў 38 фашыстаў. Федзю любілі байцы, любіла ўся наша сям'я.

— Дарагі брат!—гаварыў на магіле Федзі яго брат Аляксей,—да апошняга дыхання я буду біцца з азвярэлымі ворагамі за цябе, за народ свой, за радзіму нашу Беларусь.

Аляксей аказаўся дастойным свайго старэйшага брата.

Партызанскі атрад вёў бой з гітлераўцамі ў вёсцы Г. Доўга страчылі кулямёты і аўтаматы, снарад за снарадам пасылалі мы са сваёй гарматы ў размяшчэнне ворага. Але гітлераўцы сядзелі ў дзотах і ўпарта супраціўляліся. Да іх хутка падыйшло падмацаванне, і партызанам прышлося адыходзіць. Аляксей быў кулямётчык. Яму даручылі прыкрываць адыход атрада. Фашысты лезлі напралом. Кароткімі, але трапнымі чаргамі касіў Алёша немцаў. Варожая куля прабіла яму плячо, але ён усё працягваў расстрэльваць фрыцаў. Фашысты залеглі і паўзком пачалі абцякаць яго. Аляксей аглянуўся назад і крыкнуў: «Хлопцы, хутчэй адступайце, я іх затрымаю!». У гэты момант другая куля прабіла яму бок. А тут апусцелі дыскі ў кулямёце. Фашысты кінуліся на партызана. Намагаючы апошнія сілы, ён падняўся ва ўвесь рост, схапіў за ствол кулямёт і прыкладам пачаў глушыць немцаў. Ён біў іх да апошняга свайго дыхання... Так загінуў другі мой сын Аляксей.

Цяжка, вельмі цяжка бацьку гаварыць пра смерць сваіх сыноў. Але па-рознаму можа загінуць чалавек. Мае сыны загінулі ў баю з крывавымі нямецкімі акупантамі, за радзіму, за Беларусь. Іх месца ў партызанскім атрадзе замянілі я, астатнія мае дзеці, уся мая сям'я. З кожным днём нашы ўдары па нямецкіх акупантах робяцца ўсё больш яраснымі. Мы чуем, як да нас, да Беларусі набліжаецца Чырвоная Армія. А таму ўсімі сіламі дапамагаем Чырвонай Арміі хутчэй знішчыць гэта паганае племя і вызваліць з няволі нашу родную старонку.

МІХАІЛ Б.,
партызан атрада Сямёна М.
ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

25 год на беларускай сцэне

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР прысвоена званне заслужанага артыста БССР рэжысэру Канстанціну Нікалаевічу Саннікаву.

К. Н. Саннікаў—старэйшы рэжысэр і артыст беларускага тэатра. 25 жніўня 1918 года ён у першы раз выступіў на беларускай сцэне ў «Першым таварыстве беларускай драмы і камедыі». З гэтага моманту ён 25 год без перапынку працуе на беларускай сцэне.

У 1920 годзе «таварыства» было ператворана ў Першы Беларускі тэатр. Канстанцін Нікалаевіч паспяхова працуе ў гэтым тэатры. Жадаючы стаць сапраўдным акторам і рэжысэрам, Саннікаў у 1921 годзе разам з другімі маладымі артыстамі едзе ў Маскву і паступае ў спецыяльна арганізаваную беларускую студыю пры Маскоўскім Дзяржаўным тэатральным інстытуце.

У 1926 годзе беларуская студыя была рэарганізавана ў тэатр, які пасля стаў называцца—Другі беларускі дзяржаўны тэатр. У гэтым тэатры Саннікаў працуе ў якасці артыста і рэжысэра да 1932 года. Ен паспяхова выступае ў ролях—«Цар Максімільян» у п'есе той-жа назвы, Оберон у п'есе «Сон у летнюю ноч» Шэкспіра, Годун у «Разгроме» Лаўрэннева, Пентэй у «Вакханках» Эўрыпіда, Гороян у «Горадзе ветраў» і інш.

Побач з акторскай работай К. Н. Саннікаў вядзе асістэнцкую работу ў пастаноўках Смышляева, а таксама самастойна ставіць пастаноўкі «Рэйкі гудуць», «Двор» А. Караваевай. Тут ён паказаў сябе ўдумлівым рэжысэрам. Ен глыбока і востра ўскрывае аўтарскі замысел, многа працуе з артыстамі і дасягае вялікай чоткасці і ансамблевасці спектакля.

У 1932 годзе К. Н. Саннікаў прызначаецца мастацкім кіраўніком уноўарганізаванага Гомельскага Белдзяржлрамтэатра. За кароткі час К. Н. Саннікаў, прыцягваючы здольную моладзь, стварыў на базе невялічкага перасоўчага калектыва моцны абласны тэатр.

Пастаноўкі К. Н. Саннікава—«Сталініт» Серэбракова і Гарвід, «Мой друг» Н. Пагодзіна, «Каварства і любоў» Шылера, «Сержант Дроб» Э. Самуйлёнка і многія іншыя сведчаць аб яго вялікай тэатральнай культуры і няўхільным рэжысэрскім росце.

З 1937 года К. Н. Саннікаў працуе ў Першым Беларускім Дзяржаўным драматычным тэатры. Не пакідаючы артыстычнай дзейнасці, Канстанцін Нікалаевіч ставіць у гэтым тэатры пастаноўкі—«Пагібель воўка» Э. Самуйлёнка, «Машанька» А. Афінагенава і іншыя. Спектакль «Пагібель воўка» быў паказаны ў Маскве ў час дэкады беларускага мастацтва.

За час айчыннай вайны Канстанцін Нікалаевіч Саннікаў паставіў п'есы—«Хлопец з нашага горада» К. Сіманава, «Душа Масквы» Л. Нікуліна і «Сям'я Мерлье» Э. Золя.

Заслугі Саннікава не абмяжоўваюцца толькі акторскай і рэжысэрскай работай. Канстанцін Нікалаевіч многа часу і сіл аддае выхаванню маладых беларускіх актораў і рэжысэраў, рабоце з мастацкай самадзейнасцю, а таксама рабоце з беларускімі драматургамі над стварэннем арыгінальнага рэпертуара.

Канстанцін Нікалаевіч Саннікаў узнагароджаны ўрадам СССР ордэнам «Знак пачоту».

Вітаючы Канстанціна Нікалаевіча з прысваеннем звання заслужанага артыста БССР, пажадаем яму ў далейшым яшчэ большых творчых поспехаў на фронце беларускага мастацтва, далейшага росквіту яго творчых сіл на дабро радзімы.

В. НЯФЁД.

КАНЦЭРТ БЕЛАРУСКАГА ФРАНТАВОГА ТЭАТРА

Днямі па радыёстанцыі «Савецкая Беларусь» адбыўся вялікі канцэрт Беларускага франтавога тэатра, які быў арганізаван з артыстаў Рускага дзяржаўнага тэатра БССР.

У канцэрце ўдзельнічалі народны артыст БССР Арлоў, заслужаная артыстка БССР Абуховіч, артысты Шапс, Нікандраў, Валодка, Фёдараў. Народны артыст БССР Арлоў з вялікім майстэрствам прачытаў апавяданне Міхася Лынькова «Дзед Яўсей і Палашка».

Свой канцэрт артысты беларускага франтавога тэатра прысвяцілі мужным беларускім партызанам і партызанкам.

МАСТАЦКАЯ І ПАЛІТЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА ПАРТЫЗАНАМ

Да 50 назваў кніг, брашур і мноства пісьмовых прылад уваходзяць у пасылкі, якія накіроўвае Аддзел прапаганды ЦК КП(б)Б камандзірам і камісарам партызанскіх атрадаў, работнікам падпольных райкомаў партыі. У пасылках, якія нядаўна дасланы партызанскім атрадам, ёсць кніга І. В. Сталіна «Два гады айчыннай вайны Совецкага Саюза», матэрыялы судовага працэса ў Краснадары па справе аб зверствах нямецка-фашысцкіх захопнікаў і іх пасобнікаў, раман Первенцава «Выпрабаванне», творы Фёдара Гладкова і другія. Партызаны з вялікім задавальненнем сустракаюць пасылкі з навінкамі палітычнай і мастацкай літаратуры.

Новымі ўдарамі па акупантах адказваюць беларусы на спробы немцаў забраць ураджай.

НА ЧУЖЫ КАРАВАЙ РОТ НЕ РАЗЯВАЙ.
Малюнак В. Козак.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

ШКОЛЫ РАБОЧАЙ МОЛАДЗІ Ў ЛЕНІНГРАДЗЕ

На буйнейшых прадпрыемствах Ленінграда ствараюцца школы рабочай моладзі. Падлеткі, якія працуюць на фабрыках і заводах, будуць працягваць сваё навучанне па праграме старэйшых класаў сярэдняй школы. Заняткі будуць праводзіцца без адрыву ад вытворчасці тры разы ў тыдзень па тры гадзіны.

ПАДАРУНКІ ВОІНАМ ХАРКАЎСКІХ ДЫВІЗІЙ

Збор падарункаў байцам і афіцэрам слаўных Харкаўскіх дывізій разгарнулі горцы Дагестана. Калгаснікі Левашынскага раёна адпраўляюць 3 тоны хлеба, 3 тоны гародніны і 2 тоны яблык і груш. Адну тону садавіны пасылаюць члены арцелей Ботліхскага раёна. Працоўныя Дзербента рыхтуюць да адпраўкі свежы вінаград.

АДНАЎЛЕННЕ ТЭАТРАЎ

Пачаліся работы па аднаўленню разбуранага фашыстамі памяшкання Варонежскага абласнога тэатра драмы. Усе асноўныя работы будаўнікі абавязаліся закончыць да 1 студзеня 1944 года.

Аднačасова прыступлена да аднаўлення памяшкання кінотэатра «Комсамолец». Тэатр будзе гатовы да 1 лістапада.

2 ТЫСЯЧЫ ПУДОЎ ХЛЕБА ЗВЫШ ПЛАНА

У Новасібірскай вобласці пачаўся франтавы дэкаднік здачы хлеба дзяржаве ў чэсць вызвалення роднага Данбаса. Уключаючыся ў дэкаднік, калгасы бяруць абавязацельствы датэрмінова выканаць план хлебаздачы, перавыканаць план азімай сяўбы.

Калгас імені Кірава ўжо вывез на элеватар 1.591 цэнтнер зярна—гадавы план хлебаздачы выканан поўнасцю. У азнаменаванне вызвалення Данбаса члены гэтай арцелі здаюць звыш плана 2.000 пудоў зярна ў фонд Чырвонай Арміі. Выканаўшы план сяўбы азімых, калгаснікі засеялі звыш плана 15 гектараў жыта.

Добра падрыхтавалася да навучальнага года 528 школа горада Масквы. НА ЗДЫМКУ: Школьнікі адпачываюць у піонерскім пакоі.

Аднаўленне школ у вызваленых раёнах

У Болхаўскім раёне акупанты разбурылі памяшканні 32 пачатковых, 7 няпоўных сярэдніх і двух сярэдніх школ. Цяпер у раёне ідзе энергічная работа па аднаўленню школ. Да 60 школьных памяшканняў адрамантаваны, прыведзены ў парадак, забяспечаны неабходнай мэбляй. З эвакуацыі выклікаюцца школьныя працаўнікі. Да педагагічнай работы звяртаюцца настаўнікі, якім пры акупантах прыходзілася займацца выключна фізічнай працай. Толькі ў 20 раёнах цэнтральнай часткі Орлоўскай вобласці ў гэтым годзе будзе працаваць 2.776 педагогаў. Орлоўскія школы атрымліваюць падручнікаў на суму 306.000 рублёў і наглядных дапаможнікаў на 200.000 рублёў.

Працоўны ўздым сярод металургаў Магніткі

Натхнёныя пераможным наступленнем Чырвонай Арміі, даменшчыкі, мартэнаўцы, сортапракатчыкі, коксавікі, энергетыкі, гарнякі і будаўнікі Магнітагорска датэрмінова выканалі жнівеньскую праграму. У фонд Галоўнага Камандавання перададзены тысячы тон чыгуна, сталі і праката. Са звышпланавага метала, выданага толькі пракатчыкамі, можна зрабіць 200 танкаў ці поўмільёна снарадаў. Лепшыя стаханаўцы-металургі абавязаліся выдаць у верасні звыш плана 5.000 тон руды, па 2.000 тон чыгуна, сталі і праката, зэканоміць мільён кіловат-гадзін электраэнергіі і тысячы тон паліва.

Калгасы Горкаўскай вобласці закончылі ўборку ўраджаю

Калгасы Горкаўскай вобласці закончылі касавіцу зерневых і бобовых культур. Заскірдавана 86,1 працэнта ўбранага. Палавіна хлеба ўжо абмалочана. Ідзе ўборка бульбы і позняй гародніны. Калгасы большасці раёнаў распачалі зяблівае ворыва.

Міжнародная інфармацыя

РАЗРЫЎ АДНОСІН ПАМІЖ ІТАЛІЯЙ І ГЕРМАНІЯЙ

Як перадае агенцтва Рэйтэр з Цюрыха, маршал Бадольо парваў усякія адносіны з Германіяй.

ЗВАРОТ БАДОЛЬО І КАРАЛЯ ДА ІТАЛЬЯНСКАГА НАСЕЛЬНІЦТВА

Увечары 11 верасня неапазнаная радыёстанцыя перадала тэкст звароту маршала Бадольо да італьянскага насельніцтва. Бадольо напомніў у сваім звароце, што ён даў загад італьянскім узброеным сілам не аказваць адпору войскам саюзнікаў, але супраціўляцца атакам «з любога другога боку». Радыёстанцыя перадала таксама тэкст звароту італьянскага караля, у якім кароль заяўляе, што ён выехаў з урадам і вышэйшымі ваеннымі ўладамі з Рыма ў «другі пункт нацыянальнай тэрыторыі».

ЗАНЯЦЦЕ НЕМЦАМІ МІЛАНА, ТУРЫНА І ПАДУІ

Германскія войскі ўступілі ў Мілан, Турын і Падую.

Італьянскае агенцтва Стэфані, якое кантраліруецца немцамі, перадала, што рымскія ўлады здалі Рым немцам на наступных умовах: немцы займаюць у Рыме рад важных пунктаў, у тым ліку радыёстанцыю, тэлефонную станцыю, памяшканне германскага пасольства. Унутраны парадак у горадзе падтрымліваецца пад нямецкім кантролем італьянскім гарнізонам горада, які складаецца з адной пяхотнай дывізіі і паліцэйскіх сіл.

Ваенныя аперацыі саюзнікаў

Штаб саюзных войск у Паўночнай Афрыцы паведамляе, што 5-я армія працягвала замацоўвацца на тэрыторыі Італіі і адбіла некалькі контратак немцаў. Войскі саюзнікаў занялі порт Салерна і працягваюць беспераnынна прасоўвацца ўглыб тэрыторыі. 8-я англійская армія з ранейшай хуткасцю прасоўваецца наперад. Англійскія войскі акупіравалі Таранто, нямецкія ар'ергардныя атрады ў раёне Таранто знаходзяцца ў акружэнні.

Многія італьянскія салдаты ў ноч на 9 верасня перайшлі швейцарскую граніцу і былі інтэрніраваны. Італьянскія часці ў раёне Неапаля перайшлі на бок англа-амерыканскіх войск, якія тут высадзіліся і прынялі ўдзел у баях супроць германскіх часцей.

На поўдні Італіі 8-я англійская армія значна прасунулася наперад. Адступаючы з вялікай хуткасцю, немцы пакідаюць ззаду невялікія ар'ергардныя атрады для вядзення баёў з англійскімі і канадскімі войскамі. К англійскім пазіцыям прыбыў цэлы італьянскі полк на чале з палкоўнікам, які прасіў дазволу далучыцца да войск саюзнікаў і прыняць удзел у барацьбе з немцамі.

Баі паміж італьянскімі і германскімі войскамі ў раёне Рыма

Італьянскае агенцтва Стэфані, якое кантраліруецца немцамі, перадала 12 верасня з Рыма паведамленне аб тым, што 10 верасня пасля таго ўжо, як рымскія ваенныя ўлады заявілі аб сваёй капітуляцыі, італьянскія войскі, якія знаходзіліся ў раёне Рыма, уступілі ў бой з германскімі войскамі. Агенцтва прызнае, што бой насіў жорсткі характар і што артылерыйская перастрэлка была такая моцная, што многа снарадаў разарвалася ў самым горадзе, прычыніўшы страты.

Супраціўленне італьянскіх войск было падаўлена толькі да ночы.

Антыгерманскія дэманстрацыі ў Бухарэсце і Будапешце ў сувязі з капітуляцыяй Італіі

Бухарэсцкі карэспандэнт шведскай газеты перадае, што адразу-ж пасля надрукавання паведамлення аб капітуляцыі Італіі ў Бухарэсце адбыліся антыгерманскія дэманстрацыі, якія закончыліся сутычкамі насельніцтва з паліцыяй. Парадак быў адноўлены толькі праз некалькі гадзін.

Бернскі карэспандэнт гэтай-жа газеты паведамляе, што, па атрыманых у Швейцарыі вестках, у дзень капітуляцыі Італіі ў Будапешце таксама адбыліся вулічныя дэманстрацыі.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
Б-2807.